

blot en Dag, saa skulle de mulkttes, kunne ikke andet end vække Misfornøjelse og irriterer i allerhøjeste Grad. Min Tro er, at hvis man satte Skolen som et Tilbud, vilde der blive set paa den med anderledes Velvilje, end der gør, naar den staa som et Paabud. Nu sender jeg godt disse Indvendinger, der fremføres derimod, idet der siges, at der er adskillige Mennesker, adskillige Forældre omkring i Landet, som i saa Fald vilde holde deres Børn aldeles borte fra Skolen. Jeg tror imidlertid ikke paa denne Indvending. Jeg tror, at hvis Skolen kom til at staa som et Tilbud, saa vilde Ansvarret blive lagt paa et helt andet Felt, end det nu ligger. Nu ligger Ansvarret hos Autoriteterne, men saa vilde det komme til at ligge hos Forældrene, og jeg er overbevist om, at naar Ansvarret laa hos Forældrene, vilde der ikke være ret mange af dem, der ikke kom til at føle, at de skulde deres Børn, at de sørgede for, at de nød en Oplysning i Lighed med andre Børn. Ja, men der er dog saa mange moralsk forværkede Hjem, siges der. Det er vel muligt, at der findes enkelte saadanne, men jeg kender nu ikke til, at der er saa mange, som der undertiden siges. Disse Folk, som gøre disse Indvendinger, har jeg somme Tider spurgt: men vil I da ikke selv have Deres Børn i Skole, vil I da ikke selv have Deres Børn oplyste? Jo, for mit Vedkommende behøver man ikke at have Skolerang, svares der saa, men der sidder nu den og den fattige Familie — maaste ude paa Heden — og hvis den har samme Frihed, saa komme dens Børn slet ikke i Skole. Jeg tror nu slet ikke, at man, naar man har denne Tro om sig selv, at man vil have sine Børn oplyste, saa har Lov til at tænke saadan om de fattige Folk. Jeg tror, at den fattige Befolkning omfatter sine Børn med lige saa stor Velvilje som de velstillede. Der er et gammelt Ord, der siger, at Børn ere Fattigmænds Rigdom, og jeg nærer ikke fjerneste Tvivl om, at den allerstørste Part, ja, saa godt som hver eneste af dem, vil omfatte sine Børn med en saadan Kærlighed, at de ville sætte dem i Skole eller ogsaa paa anden Maade sørge for, at de blive oplyste. Men lad os antage, at der var enkelte, som ikke lod deres Børn møde i Skolen, tror saa nogen at, naar disse enkelte bleve tvungne til at sætte deres Børn i Skolen, saa var Betingelsen til Stede for, at den kom til at virke til Betsignelse for deres Børn? Nej, naar denne Tvang, der blev øvet mod Forældrene, omtales hver Dag i Hjemmet, saa kan det ikke undgaa, at det sætter sit Præg paa Bør-

nene, saa at de møde i Skolen med Uvilje og jeg tror næppe, at disse Børn, der møde baade med deres egen og deres Forældres Uvilje mod Læreren og hele Skolesystemet, have Betingelse for at kunne nyde godt af Undervisningen, tværtimod, jeg tror snarere, at dette vil komme til at staa som en Hindring derfor. De kunne maaste lære at stave sig igennem en Bog, de kunne lære at skrive deres Navn, men jeg har Eksempler paa, at der er adskillige, der have gaaet i Skole paa den Maade og ikke have drevet det saa vidt, at de kunne forstaa, hvad de læse, eller skrive deres Tanker paa Papiret, og saa synes det mig virkelig, at den Undervisning, de have nydt, er lig Kul. Men samtidig have de saa modtaget noget andet, som efter mit Begreb er stadeligt for deres fremtidige Udvikling. De have modtaget en Afsky for Skole og Undervisning, saa at de, naar de blive fri, lægge alt paa Hylden og sige: Gud ske Lov, vi slap for det, det skulle vi ikke røre mere! Saaledes, mener jeg, fremkalder der en Standsning i disse Menneskers Udvikling, som er til Skade for hele deres Liv. Jeg tror, at hvis Tvangen ikke havde været øvet mod dem, og de endog heller ikke havde modtaget nogen Undervisning, havde de dog større Betingelser for i de senere Aar at komme til at indse, at de stod tilbage for andre, og saa vare de ikke afskaarne fra at indbente, hvad de forsøgte i Barndommen. Det blev udtalt af det ærede Medlem fra Ringkøbing (S. C. Christensen) at det gamle Mulktssystem var forældet, og at det maa vi søge at komme bort fra. Jeg er fuldkommen enig med ham heri, men han antog dog samtidig, at vi maatte have stærkede Bestemmelser, hvorved vi kunde fremtvinge Skolegangen, naar der var nogle Forsommelser, og han udtalte da, at man kunde sætte en Mulkt paa 25 Kr. Saa vidt jeg forstod ham, skulde den særlig anvendes mod Husbonder, men den skulde dog ogsaa anvendes mod de vrangvillige Forældre. Jeg skal gerne tilstaa, at over for Husbonden har jeg ikke noget imod, at man har Tvangsbestemmelser, men jeg vil meget fraraade, at man gør Forældre til et med Husbonder. Jeg ser ikke, hvorledes en saadan Bestemmelse skulde føres ud i Livet, uden at den ogsaa kom til at ramme adskillige, som den ikke burde anvendes imod. Det er jo nemlig saadan, at der findes rundt omkring i vort Land Forældre, og det ikke af de daarligste Forældre, som tage sig selv af deres Børns Undervisning, men som ikke godt kunne finde sig i at underkaste sig, at Børnene skulle møde frem til Overhøring i den offentlige Skole,